

DRAMA: Bevelenset

- Organisatorische bevelen
 - Uitvoeringsvolgorde, ...
- SPR = onvoorwaardelijke **S**prong
 - SPR 345 | Ga verder bij bevel met volgnr 345
- VSP = Voorwaardelijke **S**prong
 - VSP vw,123 | Ga verder bij bevel met volgnr 123 als vw voldaan zoniet: volgend bevel
- STP = **S**top
 - STP | Stop uitvoering

7

DRAMA: Bevelenset

- Organisatorische bevelen
 - Voorwaarden

Voorwaarde		Voldaan als CC
NUL		0
POS		1
NEG		2
NNUL		
NPOS		
NNEG		

8

DRAMA: Bevelenset

- Organisatorische bevelen
 - Voorwaarden

Voorwaarde		Voldaan als CC
NUL		0
POS		1
NEG		2
NNUL		1 of 2
NPOS		0 of 2
NNEG		0 of 1

9

DRAMA: Bevelenset

- Organisatorische bevelen
 - Voorwaarden

Voorwaarde	Voorwaarde	Voldaan als CC
NUL	GEL	0
POS	GR	1
NEG	KL	2
NNUL	NGEL	1 of 2
NPOS	KLG	0 of 2
NNEG	GRG	0 of 1

10

Voorbeeld 2

int a, abs, i;
main() {
 i = 1;
 while (i <= 10) {
 a = getint();
 if (a > 0) {
 abs = a;
 } else {
 abs = -a;
 }
 printint(a, abs);
 i = i + 1;
 }
}

Volgnummers: 0, 1, 2, ...

```

0: HIA.w R3,1      | i ← 1
1: VGL.w R3,10     | i <= 10?
2: VSP GR,aaa      | a <= 0?
3: LEZ R1,R0       | a > 0?
4: HIA R1,R0       | a ← getint()
5: VSP NPOS,bbb    | abs ← a
6: HIA R2,R1       | abs ← -a
7: SPR ccc         |
8: HIA R2,R1       |
9: VER.w R2,-1     | abs ← -a
10: HIA R0,R1      | printint(a)
11: DRU            | printint(abs)
12: HIA R0,R2      |
13: DRU            |
14: NWL            |
15: OPT.w R3,1     | i ← i+1
16: SPR 1          |
17: STP            |
  
```

11

Voorbeeld 2

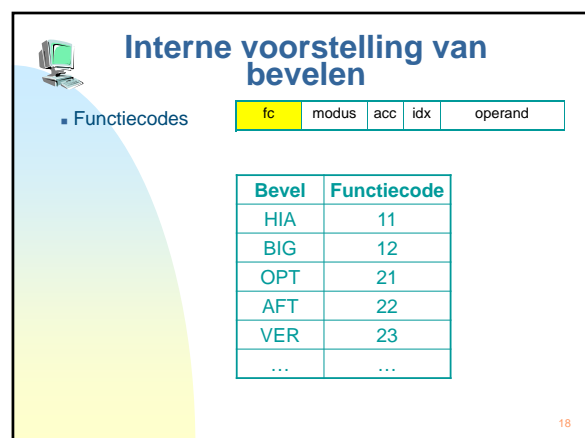
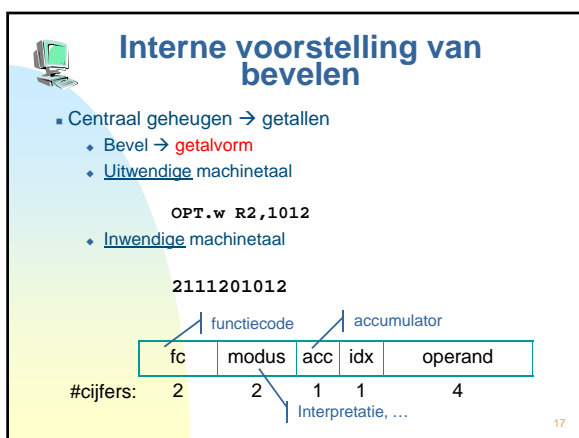
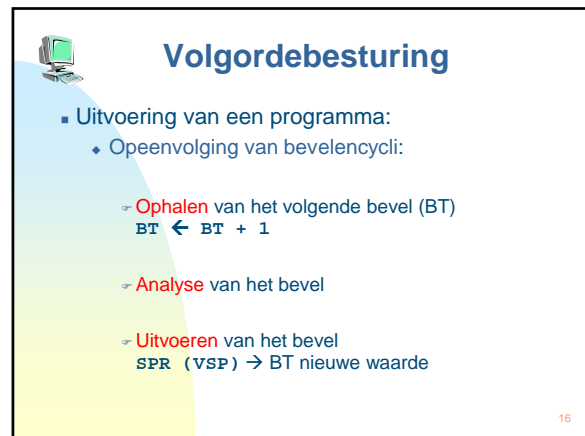
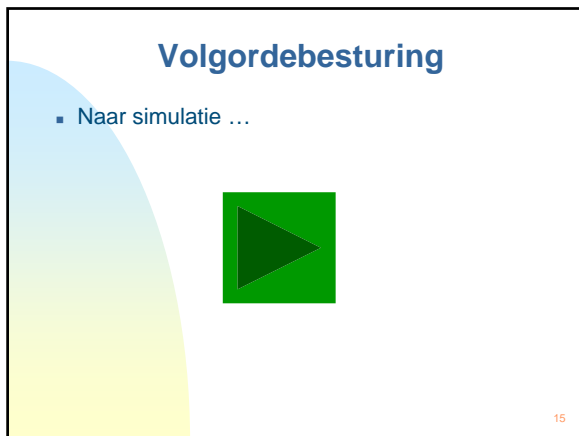
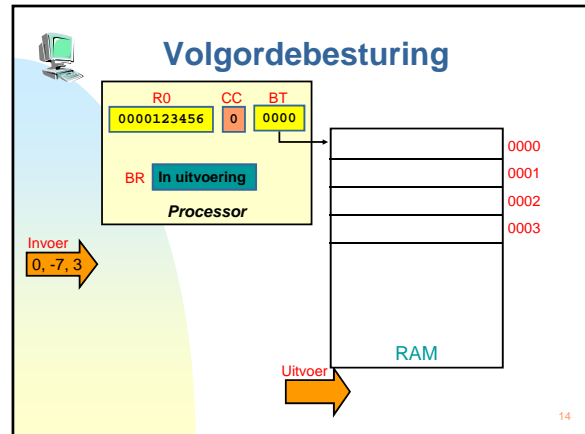
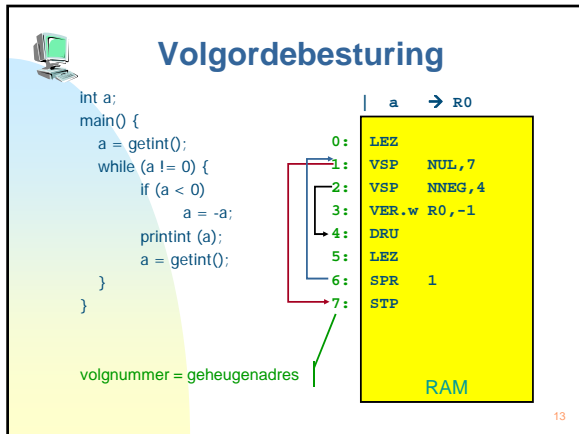
int a, abs, i;
main() {
 i = 1;
 while (i <= 10) {
 a = getint();
 if (a > 0) {
 abs = a;
 } else {
 abs = -a;
 }
 printint(a, abs);
 i = i + 1;
 }
}

Volgnummers: 0, 1, 2, ...

```

0: HIA.w R3,1      | i ← 1
1: VGL.w R3,10     | i <= 10?
2: VSP GR,17       | a <= 0?
3: LEZ R1,R0       | a > 0?
4: HIA R1,R0       | a ← getint()
5: VSP NPOS,8      | abs ← a
6: HIA R2,R1       | abs ← -a
7: SPR 10          |
8: HIA R2,R1       |
9: VER.w R2,-1     | abs ← -a
10: HIA R0,R1      | printint(a)
11: DRU            | printint(abs)
12: HIA R0,R2      |
13: DRU            |
14: NWL            |
15: OPT.w R3,1     | i ← i+1
16: SPR 1          |
17: STP            |
  
```

12

Interne voorstelling van bevelen

■ Moduscijfers

fc	modus	acc	idx	operand
----	-------	-----	-----	---------

- Afhankelijk van de interpretatie
- Verzuimwaarde: `.d` (behalve bij reg-reg operaties)

`HIA R1,123` → `HIA.d R1,123`

Interpretatie	Eerste modus-cijfer	Voor bevelen:
<code>.w</code>	1	Alle bevelen (als <code>.w</code> mogelijk)
<code>.d</code>	3	HIA, OPT, AFT, ..., MOD, VGL
<code>.d</code>	2	BIG, SPR, VSP

19

Interne voorstelling van bevelen

■ Accumulatorcijfer

fc	modus	acc	idx	operand
----	-------	-----	-----	---------

- `R0` → 0, `R1` → 1, ...
- Voor VSP wordt daar de voorwaarde bijgehouden

Voorwaarde	Voorstelling
NUL	1
NNUL	8
POS	6
NPOS	2
NEG	7
...	...

20

Interne voorstelling van bevelen

■ Index-veld

fc	modus	acc	idx	operand
----	-------	-----	-----	---------

- Register operand
- Voorbeeld:

`HIA R1,R2`

21

Interne voorstelling van bevelen

■ Operandveld

fc	modus	acc	idx	operand
----	-------	-----	-----	---------

- Adres: vier cijfers van het adres
- Constate (`.w`): 10-complement
`0` → 4999 `0000` → 4999
`-5000` → -1 `5000` → 9999
- Register: NIET IN OPERAND-VELD (wel in idx-veld)

22

Interne voorstelling van de bevelen

LEZ	VSP	VSP	VER.w	DRU	LEZ	SPR	STP
	NUL, 7	NNEG, 4	<code>R0, -1</code>			1	

7199999999
3321100007
3321200004
2311009999
7299999999
7199999999
3221900001
9999999999

23

C Arrays

`int register[10];`

...
`/* R4 ← 1234 */
register[4] = 1234;`

`/* R2 ← R2 * R6 */
register[2] *= register[6];`

Declaratie

- `int register[10];`
- geeft 10 elementen met indices 0 .. 9
- type van elk element = `int`

Commentaar

- `/* ... */`
- `// ...`

Selectie

- `register[4]`
- `register[idx]`
- `register[2 * idx + 4]`

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

24

Volgordebesturing

- C-programma dat volgordebesturing simuleert
 - Variabelen van de processor:
 - `int BT;` /* bevelenteller */
 - `int stop;` /* logische waarde */
 - `int BR;` /* bevelenregister */
 - `int CC;` /* conditiecode */
 - `int fccode, modus, acc, idx, operand; /*velden*/`
 - `int waarde;` /* hulpregister */
 - `int registers[10]; /* rij van 10 registers */`
 - Geheugen:
 - `int geheugen[10000]; /* 10.000 geheugenregisters */`
 - Functies:
 - `expandeer(getal):` 4 cijfers → 10 cijfers
 4999 → 000004999 5800 → 999999580
 - `teken(getal):` geeft 0, 1, 2 terug als het getal nul, pos. of neg is

25

Volgordebesturing

```
BT = 0;
stop = 0;
while (! stop) {
    /* haal bevel op */
    BR = geheugen[BT];
    BT = BT + 1;
    /* analyseer bevel */
    fccode = BR / 1000000000;
    modus = (BR%1000000000)
            /1000000;

    acc = ...;
    idx = ...;
    operand = expandeer(BR
        % 10000);

    /* voer bevel uit */
    switch (fccode) {
        case 11: /* HIA */
            if (modus_regOpd(modus))
                waarde = registers[idx];
            else {
                if (modus_adres (modus))
                    waarde = geheugen[
                        operand % 10000];
                else
                    waarde = operand;
            }
            registers[acc] = waarde;
            CC = teken(registers[acc])
                break;
    }
}
```

26

Volgordebesturing

```
BT = 0; /* voer bevel uit */
stop = 0; switch (fccode) {
while (! stop) { case 11: /* HIA */
/* haal bevel op */ case 12: /* BIG */
BR = geheugen[BT]; geheugen[operand%10000] =
BT = BT + 1; registers[acc];
/* analyseer bevel */ CC = teken(registers[acc])
fccode = BR / 100000000; break;
modus = (BR%100000000)
/1000000;
acc = ...;
idx = ...;
operand = expandeer(BR
% 10000);
```

27

Volgordebesturing

```
BT = 0;
stop = 0;
while (! stop) {
    /* haal bevel op */
    BR = geheugen[BT];
    BT = BT + 1;
    /* analyseer bevel */
    fccode = BR / 100000000;
    modus = (BR%100000000)
            /1000000;
    acc = ...;
    idx = ...;
    operand = expandeer(BR
        % 10000);
    /* voer bevel uit */
    switch (fccode) {
        case 11: /* HIA */
        case 12: /* BIG */
        case 21: /* OPT */
            if (modus_regOpd(modus))
                waarde = registers[idx];
            else {
                if (modus_adres (modus))
                    waarde = geheugen[
                        operand % 10000];
                else
                    waarde = operand;
            }
            registers[acc] += waarde;
            CC = teken(registers[acc]);
            break;
    }
}
```

28

Volgordebesturing

```
BT = 0;
stop = 0;
while (! stop) {
    /* haal bevel op */
    BR = geheugen[BT];
    BT = BT + 1;
    /* analyseer bevel */
    fccode = BR / 1000000000;
    modus = (BR%100000000)
        /1000000;
    acc = ...;
    idx = ...;
    operand = expandeer(BR
        % 10000);
    /* voer bevel uit */
    switch (fccode) {
        case 11: /* HIA */
        case 12: /* BIG */
        case 21: /* OPT */
            ...
        case 32: /* SPR */
            BT = operand % 10000;
            break;
        case 99: /* STP */
            stop = 1;
    }
}
```

Assembleertaal

- Nadelen van uitwendige machinetaal:
 - ◆ Programmeur moet bevelen tellen
 - ◆ Tussenvoegen bevelen: adressen aanpassen
 - ◆ Programmeur moet zelf geheugenplaatsen toekennen aan variabelen

30

Volgordebesturing

```

int a;
main() {
  a = getint();
  while (a != 0) {
    if (a < 0)
      a = -a;
    a += 10;
    printint(a);
    a = getint();
  }
}

```

	a	→ R0
0:	LEZ	
1:	VSP	NUL, 8
2:	VSP	NNEG, 4
3:	VER.w	R0, -1
4:	OPT.w	R0, 10
5:	DRU	
6:	LEZ	
7:	SPR	1
8:	STP	

31

Assembleertaal

- Oplossing:
 - Symbolische adressen
 - Etiket (symbolisch adres) → DEFINITIE
NAAM: ...
 - Verwijzing (als operand) → REFERENTIE
... **NAAM**

32

Assembleertaal

- Bevelen:


```

lus:  HIA  R2,123
...
SPR  lus
VSP  GEL,end
...
end:  HIA  R1,123

```

Achterwaartse referentie (lus → SPR)

Voorwaartse referentie (SPR → end)
- Variabelen:
 - RESGR = Reserveer GeheugenRegister
 - ≠ machinebevel
 - = vertalerdirectief

```

HIA R2,a
...
a:  RESGR 1
# geheugen-registers

```

33

Assembleertaal

- Constante:
 - Niet behorend tot interval [-5000,4999]

```

...
miljoen: 1000000
...
OPT R1,miljoen

```

34

Voorbeeld

```

int a;
main() {
  a = getint();
  while (a != 0) {
    if (a < 0)
      a = -a;
    printint(a);
    a = getint();
  }
}

```

SKIP if a = 0

SKIP if a >= 0

```

| a in geheugen/R0
LEZ
BIG  R0,a
while: VSP  NUL,endwh
VSP  NNEG,endif
VER.w R0,-1
BIG  R0,a
endif: DRU
LEZ
BIG  R0,a
SPR  while
endwh: STP
a:    RESGR 1
Vertaler-directief: EINDPR

```

35

Van C naar DRAMA

- Omzetting door vertaler
 - Correct algoritme (in hogere programmeertaal: C)
 - Omzetting C → DRAMA
 - Optimalisatie in laatste instantie

36

Van C naar DRAMA

- Variabelen
 - ♦ In geheugen
 - `int a, b, c; → a: RESGR 1`
`b: RESGR 1`
`c: RESGR 1`
 - ♦ In registers
 - slechts een beperkt aantal

37

Van C naar DRAMA

- Toekenning
 - ♦ `a = b; → HIA Rr,b`
`BIG Rr,a`
 - ♦ `a = exp; → ... code voor exp in Rr ...`
`BIG Rr,a`
 - ♦ In registers
 - slechts een beperkt aantal

38

C labels en goto ...

init: a = 1;

test: while (a > 10) {
...
}

goto test;

Label/Etiket
 > symbolische naam
 gevolgd door :
 > mag voor elke C-opdracht

goto XXX;
 > ga verder bij opdracht met label XXX

goto

39

Van C naar DRAMA

If-opdracht

if (voorwaarde)
S1;
else
S2;

if (! voorwaarde)
goto elsd;
S1;
goto naif;
elsd: S2;
naif: ...

VSP niet-voorwaarde,elsd
 ... code voor S1 ...
 SPR naif
 elsd: ... code voor S2 ...
 naif: ...

40

Van C naar DRAMA

While-opdracht

while (voorwaarde)
S;

test: if (! voorwaarde)
goto endwh;
S;
goto test;
endwh: ...

VSP niet-voorwaarde,endwh
 ... code voor S ...
 SPR test
 endwh: ...

41

Samenvatting

- Computer → Logische bouwstenen
 - ♦ CPU, RAM, in-/uitvoerorganen, hulpgeheugens
 - ♦ Eenvoudige instructies
 - Inwendige (machinetaal) vs Uitwendige (LPT) taal
 - Complexe programma's
 - ♦ Controleorgaan (CPU)
 - Volgordebesturing
- Assembleertaal → Ondersteuning programmeur
 - ♦ Symbolische adressen
 - ♦ Compiler
 - Hogere programmeertaal → Lagere programmeertaal

42

Opgave

Gegeven: Labels A en B verwijzen naar 2 geheugenplaatsen

Gevraagd: Schrijf een programma dat de inhoud van beide omwisselt, terwijl alleen R0 gebruikt wordt en geen enkele andere geheugenplaats

HIA R0,A
BIG R0,tmp
HIA R0,B
BIG R0,A
HIA R0,tmp
BIG R0,B

HIA R1,A
HIA R0,B
BIG R0,A
BIG R1,B

Tip: x en y
x-y en y → x, y

43

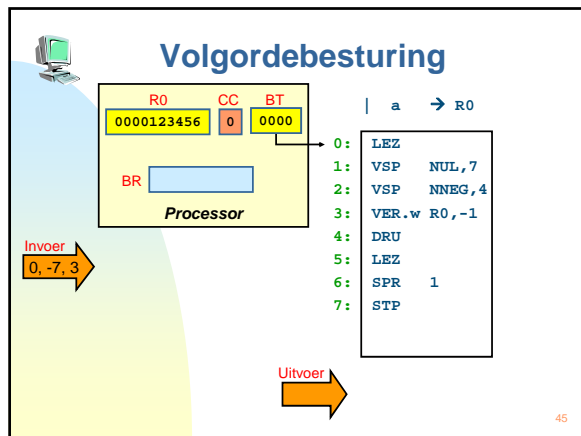
Cursustekst

- Hoofdstuk 1: pag. 1 → pag. 47

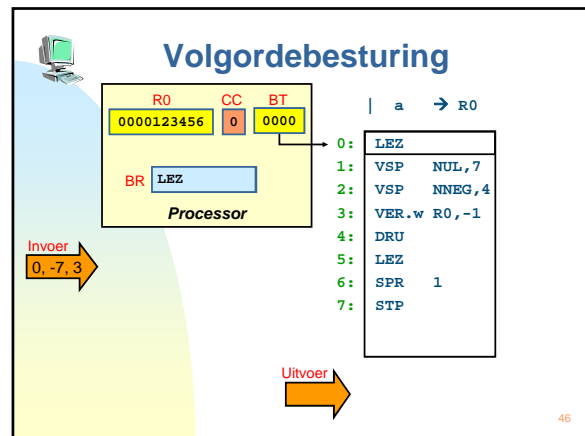
44

Volgordebesturing

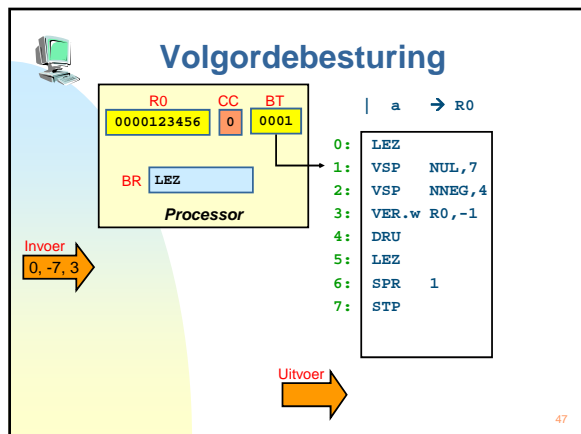
45

Volgordebesturing

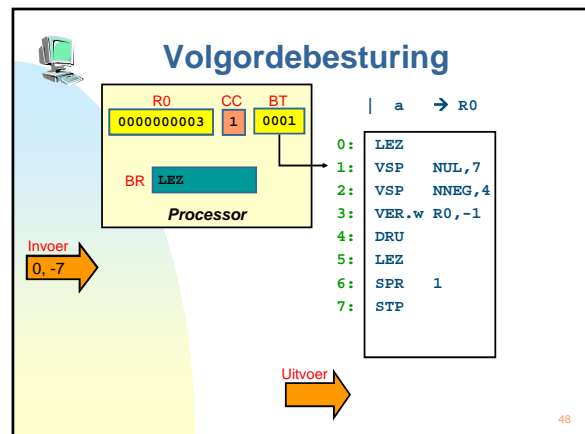
46

Volgordebesturing

47

Volgordebesturing

48

